

árfolyamkockázati tájékoztatás körében állapította meg azt, hogy az világos és érthető volt, amely megfelelt a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban rögzített iránymutatásoknak. A Kúria az itt hivatkozott döntéseiben kiemelte, hogy a perbeli tájékoztatás szerkezetileg és fizikailag is elkülönül az egyedi szerződéstől és az ÁSZF-től, címe is egyértelmű és figyelemfelhívó jellegű. Megszövegezésében is az adós figyelmének hangsúlyos felkeltését célozza, laikus fogyasztók számára is közérthetően és világosan megfogalmazott mondatokban rögzíti az elvárt tartalmat.

- [41] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzésében a világosság és az érthetőség tesztje körében további elvi jelentőségű iránymutatást adott: „A 2/2014. PJE határozat azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.” (Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzés [34] pontja). A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.II.60.021/2021. számú jogegységi panasz eljárásban a Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzésében foglaltakat fenntartotta. E mellett, a Kúria mind a két jogegységi panasz eljárásban meghozott végzésében elvi éllel rögzítette, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható: „A tisztességes tájékoztatás mércéjéről, mint a jelen jogegységi panasz eljárásban jelentőséggel bíró jogkérdésről a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában már döntött. Ebben kimondta, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható. Mindezek alapján a Kúria elvi jelentőségű iránymutatásai alapján is az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás akkor világos és érthető, ha (i) vagy kifejezetten tartalmazza, hogy az árfolyam kedvezőtlen változásának nincsen felső határa vagy (ii) ilyen expressis verbis információ hiányában az olyan tartalmú tájékoztatás, amely alapján az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelmű, hogy árfolyamkockázat azaz árfolyam változás reálisan felmerülhet, az számára kedvezőtlen irányú is lehet, és hatása a fogyasztóra nézve gazdaságilag akár jelentőssé válhat.
- [42] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a későbbi, Jpe.II.60.021/2021. számú (már a jelen perbeli I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatóját alapul vevő) eljárásában meghozott Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozatával a jogegységi panasz eljárást az I. rendű alperesi pénzügyintézet Kockázatfeltáró Nyilatkozatának, illetve árfolyamkockázati tájékoztatásának vizsgálata és az árfolyamkockázatot felperesre telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen vagy tisztességes voltáról való érdemi döntés meghozatala nélkül megszüntette és kimondta, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatást, így I. rendű alperes jelen perrel érintett tájékoztatóját is a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában rögzített elvi tartalom alapján kell minden egyes ügyben egyedileg elbírálni.
- [43] A fentiekre figyelemmel a felperes által aláírt Kockázatfeltáró Nyilatkozat semmi olyat nem tartalmaz, amely szerint az árfolyamkockázatnak bármilyen korlátja lenne, sőt, kifejezetten arról tájékoztatta felperest, hogy az árfolyamkockázatot korlátlanul, teljes egészében az adós viseli. A Kockázatfeltáró Nyilatkozat tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás hatásaként a

törlesztő részletek mind a tőke, mind a kamat tekintetében változhatnak. Nem vitás, hogy az árfolyamváltozás iránya és mértéke nem jósolható) így ennek hiánya nem lehet jogszabálysértő. Következésképp az árfolyamkockázat akár korlátlan is lehet. Megállapítható tehát, hogy az I. rendű alperesi tájékoztatásokból nem vonható le olyan következtetés, hogy az árfolyamkockázatnak bármilyen korlátja is lenne.

- [44] A fentieket meghaladóan az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontja is az alábbiakról rendelkezik: „Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k), hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint veszélyezteti Adós/Adóstárs(ak) kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltja. Az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fent írt rendelkezései kifejezetten felhívják az adós figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozás kedvezőtlen alakulása és ebből eredően az adós kölcsöntörlesztési képességének (esetleges) veszélybe kerülése esetén a banknak lehetősége nyílik a fennálló kölcsöntartozást forintra átváltani. Az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fent hivatkozott pontjának első fordulatan túl, -- mely szerint a kölcsön igénybevételével együtt árfolyamkockázat merül fel, és azt teljes egészében az adós viseli, - az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fenti, 37. bekezdésben hivatkozott rendelkezésének második fordulata tartalmaz egy olyan rendelkezést is, mely kifejezetten felhívja az adós figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat olyan súlyos mértékű lehet, melynek következtében az adós kölcsöntörlesztési képessége is veszélybe kerülhet (gazdasági hatás). A jelentős gazdasági következmények esetlegesen hirtelen történő bekövetkezésének, azaz a nagyobb mértékű árfolyamromlás miatt megnövekedő törlesztő részletek megjelenésének lehetősége – a 39. pontban foglaltakat meghaladóan - a laikus fogyasztó számára félreérthetetlen módon jelenik meg a nyújtott biztosítékokkal kapcsolatos szerződéses rendelkezésekben is. A biztosítékokkal kapcsolatos szerződéses rendelkezések egyértelműen kifejezésre juttatják az árfolyamromlás olyan jelentős mértékben történő bekövetkezésének lehetőségét, melynek következtében az adós a bank részére nyújtott biztosíték kiegészítésére lesz köteles. Az itt írt gazdasági következmények bekövetkezése reális lehetőségének kiemelt jelentőségét igazolja az is, hogy amennyiben az adós a biztosíték adási kötelezettségének nem tesz eleget, az súlyos szerződésszegésnek minősül.
- [45] A fentiekre tekintettel a jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés, valamint az arra vonatkozó figyelemfelhívás, hogy az árfolyamkockázat viselésének a fogyasztó oldalán akár súlyos gazdasági következményei is lehetnek, alperes tájékoztatásából egyértelműen kitűnik, következésképp a (i) Kölcsönszerződés, (ii) a Jelzálogszerződés, (iii) az Ingatlan ÁSZF, (iv) a Lakossági ÁSZF és a (v) Kockázatfeltáró Nyilatkozat rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján felperes számára egyértelmű és világos kellett, hogy legyen annak ténye, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az árfolyamváltozás korlátlan is lehet, melynek következtében az árfolyamkockázat viselése felperes számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat.
- [46] Az általános szerződési feltételek szabályozási megoldása megfelel az átláthatóság már korábban ismertett a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett -- követelményének, világosnak és érthetőnek tekinthető, melyből következően a Kölcsönszerződés árfolyamkockázat . viselését szabályozó általános szerződési feltételeinek

tisztességtelensége, és emiatt a perbeli szerződés egészének érvénytelensége nem állapítható meg. [BH 2022.5.130.1

- [47] A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt Kockázatfeltáró Nyilatkozatot felperes a Kölcsönszerződés megkötését (2008. október 30.) jóval megelőzően, 2008. október 13. napján írta alá, így annak aláírását követően majd három hét, azaz több, mint elegendő idő állt rendelkezésére, – azaz reális lehetősége volt felperesnek arra, – hogy átgondolt és megalapozott döntést hozhasson arról, hogy a Kölcsönszerződést az adott kockázatokkal megkösse-e. Az I. rendű alperesi tájékoztatás a Kúria e körben kialakult legújabb gyakorlatának is megfelelt, azaz I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatója alapján felperes világos és érthető tájékoztatást kapott az őt terhelő árfolyamkockázat konkrét lényegéről, mibenlétéről, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásáról, valamint arról, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, így az számára akár oly mértékben is nehezen elviselhetővé válhat, hogy az veszélyezteti a kölcsöntörlesztési képességét. (gazdasági hatás). Minezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően jutott arra a megállapításra, hogy „ a becsatolt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás követelményeinek.”
- [48] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre benyújtott észrevételében kiemelte, hogy a Kúria Jogegységi Panasztanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatában bemutatta és összegezte a megfelelő tájékoztatással kapcsolatos követelményeket és elvárásokat, az EUB ítéleteiben – többek között a C-51/17. számú ítéletben – foglaltak alapján, valamint a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE határozataiban rögzítettekre is figyelemmel. A Kúria a Gfv.I.30.262/2020/20. számú határozata [17] és [18] pontjaiban lényegében a perbelivel azonos tájékoztatást vizsgálta, és arra a következtetésre jutott, hogy az nem megfelelő. Utalt arra, hogy a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat kimondta, hogy az ott rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezés kötelezőként a továbbiakban már nem hivatkozható. Álláspontja szerint az I. rendű alperes által hivatkozott ítéletek a jelen per szempontjából sem minősíthetők precedens értékűnek. Ismételten kiemelte, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás 8. pontjában rögzítettek szerinti tartalma nem elegendő az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára. Ezért a felperes számára sem volt az, aki nem láthatta át, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet, vagyis úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával.
- [49] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- Az ítéltábla döntése és jogi indokai**
- [50] Az elsőfokú ítéletnek nem volt olyan rendelkezése, amely az rPp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül, figyelemmel a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem indokaira.
- [51] A felperes fellebbezése megalapozott.
- [52] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján nem volt ok. Az elsőfokú bíróság a jogvita érdemi eldöntése érdekében a tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti

tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz és a saját jogi álláspontjához képest eleget tett. Önmagában az nem indokolja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, ha adott esetben a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság részéről kirívóan okszerűtlen, mert ebben az esetben a másodfokú bíróság a rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelheti és a tényállást ennek alapján állapítja meg. Az a körülmény sem vezethet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, hogy az elsőfokú bíróság a döntés meghozatala során nem vette figyelembe, vagy nem helytállóan értelmezte az EUB nemzeti bíróságokra kötelező előzetes döntéshozatali ítéleteiben foglaltakat, mert ezt az érdemi felülbírálat során kell és lehet a másodfokú bíróság részéről orvosolni.

- [53] A felperes megalapozottan hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette az ítélete indokolásában a személyes meghallgatása során a szerződés aláírása előtti átolvasására tett egyértelmű nyilatkozatát.
- [54] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival nem értett egyet.
- [55] A felperes helyes fellebbezési érvelése szerint nem volt kötelező az engedményes perben állása az ügyben, perbe vonásának elmaradása nem volt a kereset érdemi elbírálását kizáró perakadály, a kereset érdemi elutasításához sem vezethetett.
- [56] Nem vitásan az I. rendű alperes a kölcsön szerződésből eredő követelését és annak járulékait az 2017. május 3. napján megkötött engedményezési megállapodással a perben nem álló MKK Zrt.-re ruházta át. Mind a rPtk. 328. § (1) és 329. § (2) bekezdése, mind a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:193. § (1) és (2) bekezdése alapján az engedményezés folytán a II. rendű alperes csak a kölcsönszerződésből eredő követeléseket, valamint a követelést biztosító jelzálogjogból eredő jogokat szereztte meg, e követelések jogosultjává vált, viszont nem szálltak át rá a kölcsönszerződés alapján a hitelezőt megillető egyéb jogok és a hitelezőt terhelő kötelezettségek. Ezért az MKK Zrt. az engedményezés következtében nem vált a kölcsönszerződés alanyává, nem vált szerződő féllé. Ebből következően a kölcsönszerződés érvénytelensége és annak jogkövetkezménye levonása iránti igény kizárólag az I. rendű alperessel szemben érvényesíthető, vele szemben az engedményes perben állása nélkül érdemi döntés hozható. Ezért az elsőfokú bíróság alaptalanul utasította a keresetet azért el, mert a felperes bírói felhívás ellenére nem vonta perbe az engedményest.
- [57] A perben az I. rendű alperes volt köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét a szerződés típusával és tartalmával összhangban, az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdéseivel előírt módon valóban teljesítette, tájékoztatása az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban világos és érthető volt, a tájékoztatás kiterjedt arra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag a felperest terheli, és az árfolyam felperesre kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ezen túlmenően bizonyítania kellett azt is, hogy az árfolyamkockázatról olyan időben tájékoztatta a felperest, hogy kellő idő állt rendelkezésére ahhoz, hogy árfolyamkockázat jelentőségét és hatását megértse, és az ebből rá háruló következményeket megfontolja.
- [58] Az árfolyamkockázatról az I. rendű alperes a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatban arról tájékoztatta a fogyasztót, hogy a svájci frankban nyilvántartott kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben

maguk viselik. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kamat és az árfolyam változhat, ennek következtében a havi törlesztőrészlet is – a forintkölsönökhöz képest – gyakrabban és nagyobb mértékben változhat kedvezően vagy kedvezőtlenül. A forint árfolyamának gyengülésekor a törlesztő részlet növekszik, míg az árfolyam erősödése esetén a törlesztő részlet csökken. A devizakölsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja. A fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott Ingatlan ÁSZF 8.6. pontja ehhez képest arról rendelkezett, hogy az I. rendű alperes a kölcsöntartozást forintra válthatja át abban az esetben, ha megítélése szerint az árfolyamok kedvezőtlen változása a kölcsöntörlesztési képességet veszélyeztetné. A felek által kötött további jelzálogszerződés I. rendű alperes által megjelölt szerződési feltétele pedig – a fentiekől függetlenül – a zálogtárgy értékcsökkenésének esetét szabályozta. Megalapozottan hivatkozott tehát a felperes a fellebbezésében arra, hogy a kockázatfeltárás nem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek: a tájékoztatóból hiányzott az arra vonatkozó figyelmeztetés, hogy az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra nézve súlyos gazdasági következményei lehetnek, nem volt alkalmas annak felmérésére, hogy az árfolyamváltozás milyen – korlátlan – hatásokkal járhat.

- [59] Az általános szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítélete 26. pontjában kifejtettekkel szemben a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat a nemzeti bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az EUB C-135/77. számú Bosch-ítéletében foglaltak szerint az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélet rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jog értelmezése körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. számú RWE Vertrieb-ítélet 58. pont).
- [60] A 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Ha e vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányzott, vagy nem volt világos, nem volt érthető (átlátható), akkor ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, és ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés, 2/2014. PJE határozat III.1. pont].
- [61] A kölcsön deviza alapú voltát és az árfolyamkockázatnak a felperesre történő áthárítását a szerződés a tájékoztatástól függetlenül is világosan tartalmazta, amelyet az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie. Kizárólag a kockázat átvállalásának korlátlansága lehet olyan kérdés, amelynek mentén a kockázatvállalások tisztességtelensége vizsgálható.

- [62] Ezek vizsgálatával kapcsolatban az ügyben eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie a bírói jogalkalmazást meghatározó 2/2014. és 6/2013. PJE határozatokban kifejtetteket, továbbá az EUB joggyakorlatában, így különösen a C-26/13. számú ítéletben, a C-186/16. számú ítéletben, a C-51/17. számú ítéletben, a C-227/18. számú végzésben és C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletben megfogalmazott, a fogyasztóval szemben alkalmazott általános szerződési feltételekben az árfolyamkockázatra vonatkozó világos, érthető és átlátható tájékoztatás követelményével kapcsolatos szempontokat. Az árfolyamkockázatról adott konkrét tájékoztatás világos és egyértelmű voltának megítélésére az adott ügy körülményeinek mérlegelésével kerülhet sor. Az EUB C-51/17. számú ítéletében kifejtettek szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról. Ebből következően nem a felek által a bírói joggyakorlat alátámasztásául csatolt, egyedi ügyben hozott ítéletekben kifejtetteknek van jelentősége, hanem az adott ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lehet állást foglalni a tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban.
- [63] Az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a kölcsön nyilvántartásának pénzneme és a fizetés pénzneme közötti árfolyam változása kedvezőtlen következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségeire nézve, hanem azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja, a nyilvántartás pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik (C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélet 72. pont).
- [64] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzügyi szolgáltatóhoz képest információs szintje tekintetében hátrányosabb helyzetben lévő, fogyasztónak minősülő adós valóban csak akkor tud megalapozottan döntést hozni arról, hogy vállalja-e a kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatot, és e kockázatokra is tekintettel a szerződésből eredő kötelezettségeket, ha világos, érthető, átlátható tájékoztatást kapott a kockázatokról, és elegendő idő állt a rendelkezésére a szerződés áttanulmányozására, rendelkezéseinek értelmezésére.
- [65] A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként megfelelő volt (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 42. pont)
- [66] Az EUB több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelniük az árfolyamkockázati tájékoztatóban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy fogyasztó felismerje annak veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, jelentős lehet, gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

- [67] 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás alapján a szerződéses feltételekből és az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen annak kell felismerhetőnek lennie az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 3. pontja szerint a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre.
- [68] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.
- [69] Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletének 3. pontja szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni tudja egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A világos és érthető megfogalmazás követelményéből eredően tehát az információs hátrányban lévő fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az árfolyamkockázatot, pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő lehetséges gazdasági következményeket (C-26/13. és C-186/16. számú ítéletek). E körben pedig figyelemmel kell lenni arra is, hogy nem fogadható el az I. rendű alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként az sem, ha a fogyasztó több rendelkezés, így a kölcsöntartozás forintra való átváltására vonatkozó feltételek egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat jellegét, a következmények viselésének fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, ez ugyanis szintén nem lenne világos és érthető tájékoztatásnak tekinthető.
- [70] A perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást a Kúria már vizsgálta egyebekben a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat meghozatalát követően és azt tisztességtelennek találta (Gfv.VI.30.522/2021/4.).
- [71] A fentiekre figyelemmel az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződés nem tartalmazott a fenti követelményeknek megfelelő világos és érthető tájékoztatást. A perbeli tájékoztatás és a szerződés rendelkezései alapján lényegében csak azt ismerhette fel a fogyasztó, hogy a törlesztőrészlet összege gyakrabban és nagyobb mértékben változhat, ezen túlmutató, az árfolyamkockázat lehetséges, felső határ nélküli kedvezőtlen gazdasági következményeivel

kapcsolatos megállapítások azonban nem voltak levonhatók az átlagos fogyasztó által. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos, I. rendű alperes által hivatkozott szabályozás ezért nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem hívta fel a figyelmet a lehetséges árfolyamváltozáshoz kapcsolódó hosszútávú és jelentős negatív következmények kockázatára (C-609/19. számú ítélet 52-54. pontok). Abból nem derül ki egyértelműen és világosan, hogy a forint – esetlegesen súlyos – leértékelődése a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire milyen hatással lehet, ahhoz képest milyen arányban változhat a fizetési kötelezettség mértéke.

- [72] Az I. rendű alperes tehát a külön íven szövegezett nyilatkozattal együtt sem tett eleget az árfolyamkockázattal kapcsolatos megfelelő tájékoztatás megadására vonatkozó kötelezettségének, ami az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések semmisségét eredményezi és a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.
- [73] Mindezek alapján a fenti körülményeket összességében értékelve a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan adott tájékoztatás nem felel meg a megfelelő tartalmú tájékoztatással szembeni elvárásnak abban az értelemben, ahogy azt a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatának elvi tartalma (34. pont) előírja. A kockázatfeltárás tartalma ezért nem volt megfelelő, a megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthetők érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító általános szerződési feltételek, ezért vizsgálható e feltételek tisztességtelensége.
- [74] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés]. Az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítéletében az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekből az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott ésszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.
- [75] Figyelemmel arra, hogy a szerződésnek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna a felpereseknek az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli felperesre hárítását, a szerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító feltétele a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. A szerződés kizárólag az I. rendű alperesnek biztosít egyoldalú jogosultságot a szerződés módosítására a felpereseket a jövőre nézve

terhelő árfolyamváltozás kockázatának megszüntetése érdekében, a deviza alapúság megszüntetésével.

- [76] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettekre is figyelemmel – amely szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról – az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésben a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a felperesekre telepítéséről szóló feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak, továbbá a felek viszonyában a felperesek hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az I. rendű alperes jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a felperesekkel szemben tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy a felperesek az egyedi megtárgyalást követően elfogadják az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. A hivatkozott feltételek ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek és ebből az okból az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek.
- [77] Az Irányelv (20) preambulumbekkezdése értelmében a fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítani, hogy megismerhesse az összes szerződéses feltételt. A 2. cikk a) pontja és a 3. cikk (3) bekezdése alapján az Irányelv melléklete tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők. Az Irányelv melléklete 1. pontjának i) alpontja szerint így minden további vizsgálat nélkül tisztességtelenek azok az általános szerződési feltételek, amelyek a fogyasztót visszavonhatatlanul kötelezik olyan feltételek vonatkozásában, amelyek alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt.
- [78] Azt, hogy a felperes kellő időben kapott-e tájékoztatást az árfolyamkockázatról és annak rá háruló gazdasági következményeiről, a C-51/17. számú ítélet 76. pontjában és a C-26/13. számú ítélet 67. és 70. pontjában megfogalmazott szempontok alapján kell megítélni. E szerint a kellő idő annak biztosítását jelenti, hogy az Irányelv (20) preambulumbekkezdésének megfelelően a fogyasztó ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét annak érdekében, hogy azok valós ismerete alapján dönthessen a feltételek elfogadásáról.
- [79] A perben a felek között az nem volt vitatott, hogy a szerződéskötést megelőzően, a hitelkérelmi dokumentáció részeként a felperes aláírta a Kockázatfeltáró Nyilatkozatot tartalmazó okiratot Ugyanakkor a felperes a keresetében és a fellebbezésében is állította, hogy a szerződés tervezete számára a szerződéskötést megelőzően kellő időben nem, csak az aláírás előtt került átadásra, az I. rendű alperes nem hozta olyan helyzetbe, hogy megfontolt döntést hozhasson. Az I. rendű alperes sem állította, hogy a szerződés tervezetet a szerződés aláírásának napját megelőzően a felperes rendelkezésére bocsátotta volna.
- [80] A kölcsön igénylés adatai és a deviza alapú kölcsönökből fakadó árfolyamkockázatra vonatkozó általános tájékoztatás nem teszi azt lehetővé, hogy abból az információs hátránnyal rendelkező laikus fogyasztó a szerződés összes feltételét, az általa kötendő egyedi szerződés feltételei szerint őt ténylegesen terhelő kockázatot megismerhesse. A felperes ténylegesen csak a szerződés megkötésekor ismerhette meg a teljes szerződéses konstrukciót és az abban foglalt feltételeket.

- [81] Önmagában abból a tényből, hogy a felperes a szerződéskötéssel egyidejűleg kapott konkrét tájékoztatást az őt terhelő árfolyamkockázatról, nem következik, hogy az nem felelt meg a kellő időben nyújtott tájékoztatás követelményének. Kizárólag a jogvitában felmerülő egyedi körülmények mérlegelésével lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy kellő időben történt-e a tájékoztatás annak ellenére, hogy a fogyasztó felperes a szerződés megkötésével egyidejűleg kapott teljeskörű tájékoztatást az árfolyamkockázatot rá hárító általános szerződési feltételekről és az árfolyamkockázatból rá háruló gazdasági következményekről. A felperes személyes előadása, továbbá a szerződés és az általános tartalmú tájékoztatás tartalma és azok dátuma alapján a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az adott körülmények között a felperes számára nem állt elegendő idő rendelkezésre a szerződéshez kapcsolódó konkrét árfolyamkockázat mibenlétének és gazdasági következményeinek megismerésére és megértésére. A felperes a per során következetesen sérelmezte, hogy nem állt kellő idő a rendelkezésére az őt terhelő árfolyamkockázat felmérésére. A perben nem merültek fel olyan körülmények, amelyek a felperes előadását cáfolták, kétségbe vonták volna, sem a felperes személyes meghallgatása alapján nem lehetett a felperes érvelésével ellentétes következtetésre jutni.
- [82] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően azt állapította meg, hogy a felperesnek nem állt elegendő idő rendelkezésre a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat mibenlétének és a kockázat gazdasági következményeinek a megismerésére és megértésére. Az árfolyamváltozással kapcsolatos összetett kockázat megértéséhez és mérlegeléséhez szükséges, a szerződéskötést megelőzően rendelkezésre álló kellő idő hiányában a szerződésnek az árfolyamkockázatot felperesre hárító általános szerződési feltételei az irányelv 2. cikk a) pontja és 3. cikk (3) bekezdése, és a melléklet I. pont i) alpontja értelmében attól függetlenül tisztességtelenek, hogy az I. rendű alperes által az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel-e a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatokban, valamint az EUB joggyakorlatában felállított követelményrendszernek abban az értelemben, ahogy azt a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú döntésében kifejtette.
- [83] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kezelési díj fizetési kötelezettséget előíró általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti keresetet elutasító döntésével sem értett egyet.
- [84] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a kezelési díj és költség megfizetésére kötelező szerződési feltétel tisztességtelensége az általa megjelölt kivételi ok miatt ne lenne vizsgálható. Az EUB következetes gyakorlata szerint az Irányelvben meghatározott kivételeket szorosan kell értelmezni. A szerződés elsődleges tárgyának az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése értelmében azok a feltételnek minősíthetők, amelyek a szerződés alapvető szolgáltatásait állapítják meg és amelyek ilyenként jellemzik azt (C-186/16). A kezelési díj nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, így tisztességtelensége vizsgálható.
- [85] Az az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében megjelenő érvelés, amely szerint a pénzügyi ágazati jogszabályok lehetővé tették a kezelési költség felszámítását, az erre vonatkozó feltétel tisztességtelenségének megítélése szempontjából semmilyen jelentőséggel nem bír, csupán azzal a következménnyel jár, hogy a kezelési költség kikötése nem ütközik

jogszabályba. Ebből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy ebből az okból az rPtk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek esetében nem is lehet tisztességtelen.

- [86] Az EUB a C-621/17. számú ügyben hozott ítéletében hangsúlyozta, hogy hatásköre az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának, valamint annak értelmezésére terjed ki, hogy a nemzeti bíróság milyen szempontokat alkalmazhat vagy köteles alkalmazni valamely szerződési feltétel irányelvi rendelkezésekre tekintettel történő vizsgálatakor, de a tagállami bíróság feladata, hogy e szempontok alapján az adott tényállás sajátos körülményei függvényében az adott szerződési feltétel minősítéséről döntsön. Ennek keretében a nemzeti bíróság feladata, hogy az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és 5. cikkében meghatározott szempontokat figyelembe véve meghatározza, hogy a vizsgált feltétel megfelel-e a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság ezen irányelvben támasztott követelményének.
- [87] Az EUB az átláthatóság követelményével kapcsolatban több ítéletében kifejtette, hogy az írásbeli szerződési feltételnek mindig világosnak és érthetőnek kell lennie. E követelményt úgy kell értelmezni, hogy az nem csak azt követeli meg, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelní a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-348/14. számú ítélet).
- [88] Az EUB a C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 40. és 41. pontjaiban emlékeztetett arra, hogy a szerződés nem tekinthető úgy, mint ami átlátható jelleggel tünteti fel a fogyasztó fizetési kötelezettségének indokát, amennyiben vitatott, hogy a hitelező köteles tényleges ellenszolgáltatást nyújtani a fogyasztó fizetési kötelezettsége fejében (C-143/13. számú ítélet). Amennyiben a fogyasztó vitatja, hogy a fizetési kötelezettsége ellenében bármely valós szolgáltatást nyújtanának a számára, a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az érdekeltet tájékoztatták-e a fizetési kötelezettségét megalapozó indokokról.
- [89] Az EUB C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 45. és 54. pontja szerint önmagában az, hogy a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat a szerződések nem részletezik, kiszámítási módját nem magyarázzák, nem jelenti azt, hogy az azokhoz kapcsolódó feltételek nem felelnek meg az átláthatóság követelményének, amennyiben a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege észszerűen érthető vagy levezethető a teljes szerződésből. A 43. pontja alapján ugyanakkor a bankkal szemben a tárgyalási lehetőségei és a tájékoztatási szintje tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztó számára a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellegére az összességében értékelt szerződésből levezethetőnek kell lennie.
- [90] A felperes kifejezetten állította, hogy a kezelési díj és költség ellenében semmilyen ellenszolgáltatásban nem részesül, mert a pénzkölcsön nyújtással járó költségekre is figyelemmel határozta meg az alperes a kamatot. A kezelési díj és költség ellenében nyújtott szolgáltatásoknak a jellege észszerűen nem érthető, nem levezethető a teljes egészében tekintett szerződésből sem. Önmagában abból a körülményből, hogy az I. rendű alperes pénzügyintézet által a szerződésben vállalt pénzkölcsön nyújtás teljesítésének érdekében költségekkel járó tevékenységek ellátására, a pénzügyintézet költségekkel járó működésére van szükség, nem következik, hogy az I. rendű alperes további szolgáltatást nyújt a részére a szerződés alapján, és az sem, hogy ezeket a költségeket a kamat meghatározása során nem

vette figyelembe. Így nem volt abban a helyzetben sem, hogy ellenőrizze, hogy van-e átfedés más fizetési kötelezettségével.

- [91] Az I. rendű alperes a per során nem hivatkozott arra, hogy a felperest szóban részletesebben tájékoztatta volna a szerződéskötés során a fizetési kötelezettségét megalapozó indokokról, ezért a szerződés és a részévé vált ÁSZF tartalma alapján volt vizsgálható, hogy az átlátható jelleggel tünteti-e fel a fogyasztó fizetési kötelezettségének indokát.
- [92] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont).
- [93] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a felperesnek azzal az érvelésével, hogy a szerződés nem tüntette fel a tájékozottsági szintje és a tárgyalási lehetőségei tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztó felperes számára átlátható jelleggel, hogy melyek a kezelési díj, költség fizetési kötelezettségét megalapozó indokok. Ahhoz ugyanis, hogy a fogyasztó a szerződés megkötéséről a hitelező által egyoldalúan meghatározott mértékű, a devizában nyilvántartott tartozás alapján megállapított kezelési díjra tekintettel megalapozottan hozhasson döntést, át kell látnia azt, hogy azzal a hitelezőnek milyen jellegű, a kamatban nem érvényesített költségei megtérítésére kell kötelezettséget vállalnia. Erre tekintettel tud döntést hozni arról, hogy az általános szerződési feltételt alkalmazó pénzügyi intézet által %-ban meghatározott átalány valós és reális, általa elfogadható-e. Ez a szerződésben nem volt meghatározva, de a teljes szerződésből sem volt észszerűen érthető, levezethető. Sem a szerződés kezelési díj megfizetésének kötelezettségét meghatározó. pontjában, sem a szerződésben máshol nem szerepel, hogy az az alperes mely tényleges tevékenységei alapján kalkulált költsége, így annak indokoltsága a fogyasztó számára nem ellenőrizhető.
- [94] Az Irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződéskötés időpontjában, a szerződés tárgyát képező áru vagy szolgáltatás természetének, a szerződéskötés valamennyi körülményének, továbbá e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételének figyelembevételével kell megítélni, amelytől e szerződés függ.
- [95] A felperes nem tette vitássá az I. rendű alperesnek azt a tényállítását, hogy a peres felek szerződésében kikötött kezelési díj a peres felek szerződésében kikötött kamatmértékkel együtt sem haladta meg a szerződéskötéskori időben hasonló kondíciókkal rendelkező kölcsönszerződésekben kezelési díj nélkül alkalmazott kamatmértéket sem.
- [96] Az EUB C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 51. pontja értelmében a jelentős egyenlőtlenség nem korlátozódhat olyan mennyiségi jellegű gazdasági értékelésre, amely egyrészt a szerződés tárgyát képező ügylet teljes költségének, másrészt a vizsgált feltétellel a fogyasztóra hárított költségeknek az összevetésén alapul (EUB C-226/12.). A jelentős egyenlőtlenség ugyanis eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak mint szerződő félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti helyzete.
- [97] Az EUB C-415/11. számú Aziz ügyben kifejtette, hogy az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti, a fogyasztó kárára előidézett jelentős egyenlőtlenség abban az esetben állapítható

meg, ha szerződési feltétel a hátrányos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A kezelési díj a fogalmából adódóan az I. rendű alperes oldalán a felperes érdekében teljesített szolgáltatás díja. Annak a tevékenységnek a fogyasztó általi megtérítése viszont nem követelhető, ami kizárólag a hitelező érdekében álló tevékenységgel áll összefüggésben, illetve ami a hitelező alapvető szerződéses kötelezettségének és az ehhez tartozó törvényi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos. Az rPtk. 201. § (1) bekezdéséből és 523. §-ából következően kölcsönszerződés esetén a szolgáltatás ellenértéke az ügyleti kamat, ezen túlmenően díj csak az abban az esetben számítható fel a fogyasztóval szemben, ha a bank a fogyasztónak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét meghaladó szolgáltatást nyújt. Ilyen többletszolgáltatás azonban a perbeli szerződésből és az I. rendű alperes előadásából sem következik. Az rHpt. 2. számú melléklet 10.2.a. pontjában, valamint a 10.3. pontjában foglaltak szerint a kamat, mint ellenszolgáltatás ellenében, és kizárólag ennek az ellenében végzett pénzkölcsön nyújtás magában foglalja a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelembe kíséréssel, ellenőrzéssel, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is. Az rHpt. említett értelmező rendelkezéseiből tehát az következik, hogy a 10.3. pontban megjelölt és az alperes által a kezelési költség alapjául állított szolgáltatásokat a pénzkölcsön nyújtás magában foglalja, aminek ellenszolgáltatása az ügyleti kamat.

- [98] Mindezeknek a rendelkezéseknek azért van jelentősége, mert az I. rendű alperes a kezelési díj, költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat kifejezetten az rHpt. 2. számú melléklet 10.3. pontjában nevesített szolgáltatásokban határozta meg, amiért az ügyleti kamaton felüli további ellenszolgáltatás az rHpt. 2. számú melléklet 10.2.a. és 10.3. pontjának egybevetett értelmezése alapján sem számítható fel. A kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások pedig részben az alperes törvényi kötelezettségének teljesítésével kapcsolatos szolgáltatások, részben pedig nem a felperes érdekében álló tevékenységgel függnek össze, amiért külön díj nem számítható fel. A prudens működés a betétesek, nem pedig az adósok érdekét szolgálja. Kezelési díj csak abban az esetben számítható fel a fogyasztóval szemben, ha a pénzügyi intézmény a fogyasztónak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét meghaladó, a fogyasztó érdekében álló szolgáltatást nyújt. A kezelési díj, költség fennálló tőketartozás százalékos mértékében való meghatározása nem lehet indokolt, hiszen ha merül is fel a fogyasztó érdekében nyújtott tevékenység, az nem függhet a folyósított kölcsön összegétől. Mindebből következik, hogy a szolgáltatás nélküli ellenszolgáltatásról szóló szerződési feltétel jelentős egyensúlytalanságot eredményezett a felek viszonyában, és alappal feltételezhető, hogy egyedi megtárgyalás esetén a felperes ilyen tartalmú szerződési kikötést észszerűen nem fogadott volna el.
- [99] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a kezelési díj, költség kikötéséről szóló feltételek nem világosak és nem érthetőek, továbbá a szerződő felek viszonyában a jóhiszeműség követelményét sértve egyensúlytalan helyzetet teremtenek, ezért tisztességtelenek.
- [100] A tisztességtelenség uniós jogi jogkövetkezménye, miszerint a felperest a kezelési díj, költség fizetését előíró szerződési feltétel nem köti, magából az érvénytelenség megállapításából fakad.

- [101] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés fűszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].
- [102] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperesnek a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a felperest az I. rendű alperessel szemben megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a szerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel állapította meg. Erre tekintettel mellőzte a felperest az I. rendű alperesnek elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező és a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelező rendelkezést. A szerződés tisztességtelenségén alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie.
- [103] A Fővárosi Ítéltábla a felek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét az rPp. 252. § (4) bekezdésének alkalmazásával az IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdései és 4/A. §-a szerint a másodfokú eljárásban kifejtett képviseleti tevékenységnek megfelelően csupán megállapította.

Budapest, 2023. április 5.

Dr. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

Dr. Pusztai Anita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Szentpáli Judit s.k.
bíró